

Alliansens budget 2026

med plan för perioden 2027-2028 (-2030) samt
prioriterade kommunövergripande mål och inriktningar



Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Vision och förhållningssätt - en utgångspunkt för styrningen.....	6
3	Mål för god ekonomisk hushållning	7
4	Prioriterade mål och inriktningar 2026 – Kommunövergripande.....	11
5	Skattesats.....	13
6	Driftbudget.....	14
7	Investeringsbudget	21
8	Finansieringsplan/exploatering.....	22
9	Långfristig upplåning	23
10	Koncernen	24
11	Förslag till beslut i kommunfullmäktige.....	25

1 Inledning

Härryda är tack vare den borgerliga politik Alliansen i Härryda fört under många år, en välskött, framgångsrik och fantastisk kommun. Vi har under flera år gjort stora investeringar för att ge kommuninvånarna en ännu bättre kommun att bo i genom nya skolor, förskolor, äldreboenden och fritids-, idrotts- och kulturanläggningar. Detta samtidigt som vi betalat av kommunens alla banklån, för att slippa lägga skattepengar på att betala räntor. Detta arbete ska fortsätta!

Sverige och Europa befinner sig i lågkonjunktur med flera osäkra omvärldsfaktorer, såsom Rysslands fruktansvärda anfallskrig mot Ukraina, Europa och demokratin. För att inte tala om nedgången i byggandet av bostäder och därför låg takt på befolkningsökningen.

Demografin förändras med färre barn och unga, vilket påverkar behovet av platser inom förskola och grundskola. Till skillnad från antalet färre unga, så ökar antalet äldre kraftigt och vi blir allt äldre. I grunden är det positivt och fantastiskt att allt fler lever allt längre. Likväl kommer förändringarna i kommunens demografi, kräva verksamhetsanpassningar och pressa ekonomin.

Exempelvis behöver vi anpassa och investera i verksamheten för ett ökat behov inom äldreomsorg och vård. Detta samtidigt som det inte finns tillräckligt många människor, inom flera olika kompetensområden som kan tillgodose behovet.

I de tider Sverige nu befinner sig i, behöver Härryda fortsätta arbeta med fokus på att stärka skolan, utveckla kompetensen inom vård och omsorg om våra äldre, och arbeta mer strukturerat förebyggande för att minska risken för att unga ska hamna i kriminalitet. Satsa på att säkerställa att Härryda är tryggt, trivsamt och säkert. Samt fortsätta vara en stabil, attraktiv och framgångsrik utvecklingskommun.

Vår Alliansbudget är fokuserad på kommunens kärnuppdrag kring förebyggande arbete, skolan, omsorgen om våra äldre, trygghet och beredskap. Liksom stärkt fritids- kultur- och föreningsliv, bostadsutveckling och att satsningar ska resultera i faktiska förbättringar och resultat för dom vi är till för, människorna som bor och verkar i Härryda kommun.

Härryda står sig stark och är en fantastisk kommun att leva och bo i, det gör sig inte självt och vi i Alliansen kommer fortsätta sköta det förtroende vi fått. Vi kommer stå emot oppositionens utvecklingsmotstånd och kostnadsfontäner med bidrag till ”de egna”, och agerande som kommer leda till sämre resultat och högre skatter.

Vår budget har ett helhetsperspektiv, där bärkraftigheten i ekonomin, människors sociala förutsättningar och livskraftiga miljöer är delar som samspelar i arbetet med kärnverksamheter.

Obligatoriskt för alla kommuner är att ombesörja att det finns barnomsorg, förskola, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, svenska för invandrare, socialtjänst, samt ge omsorg för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Det ska finnas hälso- och miljöskydd, att det är rent och att människor kan slänga sina sopor och ta hand om avfall, räddningstjänst, bibliotek, vatten och avlopp. Som kommun ska vi också planera infrastruktur, upprätta planer för byggnation och se till att det finns bostäder.

I Alliansens budget, tar vi ansvar för att kommunen och våra kärnverksamheter fortsatt kan bedrivas i positiv utvecklingsanda och framtidstro.

Budgeten ska ses som en helhet, där alla delar hänger ihop varför vi anser att vår budget ska antas som ett paket med flera beslutssatser för tydlighetens skull. Beslutspunkterna är samlade i avsnitt 11.

1.1 Budgetdokumentets innehåll

Detta budgetdokument innehåller de delar och den detaljeringsgrad som följer av kommunens styrmodell. Kommunfullmäktiges budget ska styra tilldelning av ekonomiska ramar på nämndnivå, samt kommunövergripande prioriterade mål och inriktningar.

Nämnderna i sin tur är ansvariga att upprätta detaljbudgetar och verksamhetsplaner för att nå de övergripande målen i kommunfullmäktiges budget. Det är alltså inte kommunfullmäktiges uppgift att detaljstyra nämndernas verksamhet vare sig i organisering eller utförande. Det åligger nämnderna att ansvara för verksamheternas utformning och arbete, varför detta är delegerat från kommunfullmäktige.

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut 27 mars 2025 §60 om Ekonomiska planeringsförutsättningar, ska kommunfullmäktige fatta beslut om följande delar:

- Mål för god ekonomisk hushållning (avsnitt 3)
- Prioriterade mål och inriktningar på kommunövergripande nivå (avsnitt 4)
- Utdebitering, d.v.s. skattesats (avsnitt 5)
- Driframar och anslagsbindning för respektive nämnd (avsnitt 6)
- Budget för revisorerna, som beretts av kommunfullmäktiges presidium (avsnitt 6.6)
- Investeringsbudget och anslagsbindning per nämnd samt tak för nettoinvesteringarna (avsnitt 7)
- Långfristig upplåning (avsnitt 9)
- Att kommunstyrelsen, nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden ska ta fram och besluta om mål- och inriktningsdokument med ekonomiska ramar för respektive verksamhetsansvar med utgångspunkt i fullmäktiges beslut.

De punkter kommunfullmäktige ska besluta om återges i avsnitt 11 - ***Förslag till beslut i kommunfullmäktige.***

Nämnderna i sin roll som verksamhetsansvariga fattar under hösten beslut om:

- Mål och inriktningsdokument och uppdrar till förvaltningen att utarbeta förslag till verksamhetsplan och budget med utgångspunkt i mål och inriktningsdokumentet och förslag till anslag på verksamhetsnivå.

Respektive nämnd fattar sedan beslut om *Verksamhetsplan för 2026–2028*.

1.2 Kommunens styrmodell

Detta dokument; *Alliansens budget 2026 med plan för perioden 2027–2030 samt prioriterade kommunövergripande mål och inriktningar*, är en del i kommunens styrmodell, se bild nedan. Dokumentet är årligt, utarbetas av oss i politiken och föreslås fastställas av kommunfullmäktige. I vårt budgetdokument anges Alliansens prioriterade kommunövergripande mål och inriktningar för kommande år samt ekonomiska ramar för respektive nämnd.

Alliansens budgetdokument utgår från den av fullmäktige fastställda strategiska planen för mandatperioden, och ger konkretiseringar och lyfter fram det som vi ser som särskilt viktigt för 2026, med utblick 2027–2028. Den strategiska planen beskriver det som politiken brett vill åstadkomma (den förflyttning/förändring som ska skapas) under mandatperioden som helhet, och för oss i Alliansen är att hålla överenskommelser viktigt. Den Strategiska planen är formellt beslutat av kommunfullmäktige och nio av tio partier har skrivit på dokumentet, för att verifiera att de står bakom det som beskrivs däri.

En viktig övergripande del i styrmodellen är vision och förhållningssätt. Visionen utgör en gemensam ledstjärna och pekar ut riktningen för kommunen. En annan bärande del i styrmodellen är att tydliggöra verksamheternas grunduppdrag och att säkerställa kvaliteten i grunduppdraget. Här ska förvaltningens arbete med systematisk kvalitetsuppföljning löpande utvecklas, och då framför allt analysdelen.

Bild: Kommunens styrmodell

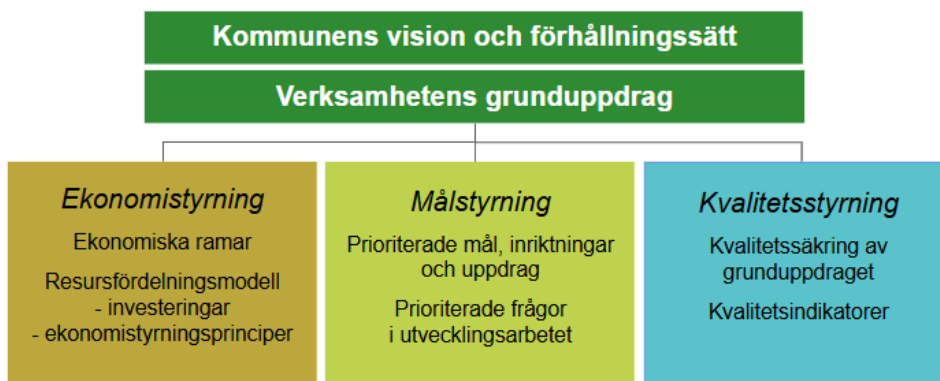


Bild: Dokument i styrmodellen



2 Vision och förhållningssätt - en utgångspunkt för styrningen

Viktiga delar i kommunens styrmodell är vision och förhållningssätt. Dessa ger styrning på övergripande nivå, pekar ut riktning och ramar för verksamheterna och ersätter därigenom mer detaljerad styrning.

En förutsättning för att denna mer tillitsbaserade styrning ska fungera, är att förvaltningen är lyhörd, förstår vikten av följsamhet och att det finns en naturlig ömsesidig dialog och förståelse med politiken kring olika beslut.

2.1 Vision

Beslutad av kommunfullmäktige 2019-12-12 §178

Härryda – här vågar vi!

I Härryda kommun bygger vi framtiden. Här har människor och företag möjlighet att växa och blomstra. Här lyfter idéer och landar lösningar som håller för kommande generationer.

Våra ledord: **mod, nytänkande, handlingskraft**

2.2 Förhållningssätt

Fastställd av kommundirektör 2021-04-08

Varje dag gör vi mötet med Härryda kommun enkelt. Vi är engagerade, ser möjligheter och skapar lösningar. Vi är kompetenta, professionella och öppna för olika perspektiv. Vi prövar nya idéer och vill alltid bli bättre.

Tillsammans åstadkommer vi mer.

3 Mål för god ekonomisk hushållning

Målen för god ekonomisk hushållning, såväl ekonomiska mål som verksamhetsmål, fastställdes senast av kommunfullmäktige den 13 juni 2024 i samband med beslut om budget för perioden 2025–2027.

Strategiska planen för mandatperioden fastställdes av kommunfullmäktige 2023-03-30 §38. Där framgår förhållningssätt, inriktningar och åtgärder som ska genomföras för att nå målen. Detta viktiga styrdokument för mandatperioden har såväl Alliansen liksom tre av fyra oppositionspartier ställt sig bakom. Likväl är det bara vi i Alliansen som lever upp till det som beslutats.

Utöver de finansiella målen finns ett beslut i kommunstyrelsen 2023-03-09 §102 Dnr 2023KS51 att *"I förvaltningens bedömning som ges till politiken inför beslut om budget 2024 och plan 2025–2026, ska de finansiella målen nås varje enskilt år samt att i slutet av mandatperioden ska ekonomiskt utrymme finnas motsvarande drift av en simhall."* Beslutet var enhälligt.

I de grova jämförelser och bedömningar som gjorts, motsvarar det ca 20–30 mnkr. Varje enskilt års resultat ska alltså budgeteras att ligga på ca 100 mnkr.

I denna Alliansbudget uppfyller vi det målet för budget 2026 och plan 2027–2028.

Nedan redovisas de finansiella målen utifrån Alliansens budgetförslag och hur måluppfyllelsen bedöms bli för enskilda år.

Finansiella mål för god ekonomisk hushållning	2026	2027	2028
Resultat i mnkr	94,6	107,6	108,0
Soliditeten ökar med en procentenhet per år	-2	0	1
Resultatet är 2,5% av skatter och generella statsbidrag	3,2%	3,5%	3,4%

3.1 Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

De finansiella målen för god ekonomisk hushållning föreslås fortsätta gälla för 2026. De finansiella målen mäts och analyseras årligen samt i rullande fyraårsperspektiv.

- ***Soliditeten ökar med en procentenhet per år***
- ***Resultatet är 2,5 procent av skatter och generella statsbidrag***

De finansiella målen tar sikte på kommunens finansiella ställning och dess utveckling och anger därmed de finansiella förutsättningarna och ramarna för den verksamhet som kommunen bedriver. Målen har som utgångspunkt att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar.

Detta innebär att ingen generation bör behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Överskottet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna garanteras även för nästkommande generation utan att den ska behöva uttaxeras en högre skatt.

En god ekonomi är förutsättningen för att kunna bibehålla och utveckla kommunen i positiv riktning. För att klara av stora nödvändiga investeringar och ökade inflationskostnader över tid krävs ökad soliditet. För att uppnå detta ska följande utgöra riktlinjer under mandatperioden.

- Kommunens finansiella mål ska uppnås utan höjd skatt (högre skatteuttag) varje enskilt år.
- Alla verksamheter måste klara sina uppdrag inom tilldelad ram.
- Fokus på kommunens kärnverksamheter. Ompröva verksamheter och kostnader som inte ingår i kärnuppdraget.
- Arbetet med Härryda framtid ska utvecklas.
- Digitalisering skall genomföras i syfte att nå en högre medborgar-/näringslivsnytta och/eller effektivisering. Viktigt att digitalisering inte blir kontraproduktiv och att hänsyn tas till äldres förmågor samt personer med funktionsvariationer.
- Kommunens gröna skogsbruksplan som kvalitetssäkrades genom FSC- och PEFC-certifiering 2005 och reviderades under 2015, ska uppdateras.
- Kommunen ska äga lokaler där kommunen bedriver kärnverksamhet.
- Kommunens bolag ska fortsatt ägas av skattekollektivet.
- Inga nya införanden/avvecklande (förändringar) av LOV-system eller upphandling av nya kärnverksamheter.
- Kommunala värden, som exempelvis mark, ska inte överföras till annan utan synnerliga skäl. Utgångsläget är att markpriser ska sättas till marknadsvärde eller säljas till högstbjudande.
- Exploateringsöverskott skall som helhet gå till att förstärka resultatet och därmed soliditeten, inte finansiera annan verksamhet.
- Alla kostnader och åtaganden som kan utföras och bäras av exploatörer för att genomföra planer ska så göras och regleras i avtal.

3.1.1 Resultat- och balansbudget

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens nettokostnader	2 499,4	2 595,5	2 725,0	2 811,8	2 926,8
Avskrivningar	137,2	145,2	162,2	174,0	175,1
Verksamhetens nettokostnader	2 636,6	2 740,7	2 887,2	2 985,8	3 101,9
Skatteintäkter	2 480,3	2 644,0	2 771,4	2 893,4	3 024,2
Generella statsbidrag och utjämning	323,2	235,8	219,1	216,3	203,4
Verksamhetens resultat	166,8	139,1	103,2	124,0	125,8
Finansiella intäkter	40,7	3,0	4,3	4,3	4,3
Finansiella kostnader	-0,8	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Finansiella kostnader för pensioner	-64,6	-34,8	-8,8	-16,5	-17,9
Resultat	142,2	103,3	94,7	107,7	108,1
Blandfondsresultat	153,4	85,6	66,9	84,8	85,9
Resultatets andel av skatter och statsbidrag	5,1%	3,6%	3,2%	3,5%	3,4%
Balansbudget, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1
Materiella anläggningstillgångar	2 520,0	2 729,3	2 832,1	3 061,2	3 254,5
Finansiella anläggningstillgångar	229,8	220,9	229,8	229,8	229,8
Summa anläggningstillgångar	2 749,9	2 950,5	3 062,0	3 291,1	3 484,4
Bidrag till statlig infrastruktur	120,8	0,0	103,6	95,0	86,4
Omsättningstillgångar					
Tomtmark för försäljning	224,8	254,1	131,6	142,5	158,3
Fordringar	398,9	389,4	548,9	648,9	648,9
Likvida medel	560,5	200,2	406,8	279,8	228,3
Summa omsättningstillgångar	1 184,2	843,7	1 087,3	1 071,3	1 035,6
Summa tillgångar	4 054,9	3 794,2	4 252,9	4 457,3	4 606,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	2 195,1	2 186,8	2 393,1	2 500,8	2 608,9
<i>varav årets resultat</i>	<i>142,2</i>	<i>103,3</i>	<i>94,7</i>	<i>107,7</i>	<i>108,1</i>
Skulder					
Avsättningar för pensioner	1 041,7	1 040,2	1 003,0	984,4	969,4
<i>varav avsättning pensionsskuld intjänat före -98</i>	<i>554,8</i>	<i>537,5</i>	<i>508,0</i>	<i>485,1</i>	<i>462,9</i>
Övriga avsättningar	258,1	136,0	243,6	236,6	173,6
Långfristiga skulder	54,0	154,0	210,2	229,6	248,4
<i>varav lån i banker och kreditinstitut</i>	<i>0,0</i>	<i>100,0</i>	<i>156,2</i>	<i>175,6</i>	<i>194,4</i>
Kortfristiga skulder	506,0	277,2	403,1	506,0	606,0
Summa skulder	1 859,7	1 607,4	1 859,8	1 956,5	1 997,4
Summa eget kapital, avsättn. och skulder	4 054,9	3 794,2	4 252,9	4 457,3	4 606,3
<i>Soliditet</i>	<i>54%</i>	<i>58%</i>	<i>56%</i>	<i>56%</i>	<i>57%</i>

3.2 Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning föreslås fortsätta gälla för 2026 utifrån överenskommelsen om Strategisk plan för mandatperioden, som kommunfullmäktige beslut om. Alliansen vill var tydliga med att för oss betyder det att bostadsbyggande ska ske i hela kommunen, och med alla olika upplåtelseformer.

- ***Bostadsbyggandet utformas så att en befolkningsökning på 1,5 % kan mötas med bostäder i alla ägande- och upplåtelseformer.***
- ***Full behovstäckning inom förskoleverksamheten och föräldrar kan välja verksamhetsform.***
- ***Alla elever har efter slutförd grundskola eller gymnasieutbildning tillräcklig kompetens för arbete eller fortsatta studier.***
- ***Det finns bostäder av god kvalitet och god tillgänglighet för äldres och funktionsnedsattas bedömda behov.***

För att uppnå verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning ska följande arbete utföras:

- För att långsiktigt tillse att vi kan möta behovet av bostäder och bidra till att lösa kompetensförsörjningen i Göteborgsregionen genom en befolkningsökning på 1,5% är utgångspunkten att kommunen satsar på trygga, trivsamma bostadsområden med klimat- och miljöanpassade bostäder av hög kvalitet i alla ägande- och upplåtelseformer. I detaljplaner med kommunalt markägande där inte redan avtal finns, ska utgångspunkten alltid vara markanvisningstävling.

- För att långsiktigt tillse att det finns full behovstäckning och olika verksamhetsformer inom förskoleverksamheten och annan pedagogisk omsorg ska lokalresursplaneringen föregås av noggranna analyser om efterfrågan, behov, kompetenstillgång och kostnader. Verksamhetsanpassningar ska ske löpande så att ekonomin kan fokuseras på verksamheten och långsiktigt färre barn i grupperna (med inriktning på de yngre barnen), i stället för tomma lokaler.

- För att långsiktigt tillse att alla elever efter slutförd grundskola eller gymnasieutbildning har tillräcklig kompetens för arbete eller fortsatta studier, ska vår egen verksamhet vara bäst i Sverige. Därför behöver kärnuppdraget inom utbildning renodlas och effektiviseras så att rätt personal utför rätt arbetsuppgifter. Förvaltning, personal och politik ska tillsammans arbeta fram hur detta ska göras.

- För att långsiktigt tillse att det finns bostäder av god kvalitet och tillgänglighet för äldres och funktionsnedsattas bedömda behov ska möjligheten för byggnation göras i alla planer och områden. Bostäderna ska i så stor utsträckning som möjligt vara en naturlig del inom tänkt bebyggelse. Bostäder riktade till aktiva seniorer och äldre ska prövas i alla orter genom markanvisningstävlingar på kommunal mark.

4 Prioriterade mål och inriktningar 2026 – Kommunövergripande

Kommunfullmäktige ska enligt vår styrmodell, utifrån den strategiska planen peka ut tre till fem målområden som bedöms viktiga att prioritera särskilt under kommande året.
Kommunfullmäktige pekar ut mål på övergripande nivå till nämnderna att förhålla sig till.
Kan också formuleras som tre till fem övergripande inriktningar.

4.1.1 Sveriges bästa skola och kompletta grundskolebetyg för alla elever

En väl fungerande förskola, grundskola och vuxenutbildning ger människor makt att själva forma sina liv men är också en förutsättning för att komma i arbete, och skapar förutsättningar för ett bärkraftigt samhälle för alla. Målsättningen är att barngruppsstorlekarna för de minsta barnen skall harmoniera med Skolverkets riktlinjer.

Alla elever ska utifrån sina förutsättningar utmanas att nå längre. För att långsiktigt tillse att alla elever har tillräcklig kompetens för arbete eller fortsatta studier, ska kommunen fortsätta utveckla arbetet med visionen Sveriges bästa skola. För att vår kommunala skolverksamhet skall vara bäst i Sverige behöver kärnuppgifter inom utbildning renodlas och effektiviseras så att rätt personal utför rätt arbetsuppgifter. För att meritvärdena i skolan ska öka och elever få bättre förutsättningar, behövs trygghet och studiero, likväl som personliga läroböcker för varje elev. Med kompetenser som exempelvis speciallärare och kuratorer, tillsammans med särskilda undervisningsgrupper och resursskola för de elever som behöver, ger vi alla elever förutsättningar att nå sin fulla potential.

***Mål:** Kommunstyrelsen, nämnden för utbildnings- kultur- och fritid, samt socialnämnden ska fortsatt arbeta med målet att kommunens egen verksamhet ska ha "Sveriges bästa skola".*

***Mål:** Nämnden för utbildnings- kultur- och fritid, samt socialnämnden ska tillse att alla elever har tillräckliga kunskaper och färdigheter samt lämnar grundskolan med fullständiga och godkända betyg.*

4.1.2 Sveriges lägsta arbetslöshet och högsta försörjningsgrad

Att människor kommer i egen försörjning och får den frihet det innebär att själv bestämma över sin vardag och göra egna val, låter självklart. Med Alliansens initierade verksamhet Härryda framtid, ger vi idag stöd och hjälp till människor att åtnjuta den frihet egenförsörjning innebär. I rådande tider och med de utmaningar vi ser på arbetsmarknaden, vill vi stärka detta arbete.

***Mål:** Kommunstyrelsen, nämnden för utbildnings- kultur- och fritid, samt socialnämnden ska arbeta med målet att kommunen har Sveriges lägsta arbetslöshet och högsta självförsörjningsgrad.*

4.1.3 Tryggheten och brottsförebyggande arbetet ska öka

Härryda är relativt tryggt, men vi behöver satsa mer på trygghetsskapande åtgärder av olika former, till exempel kamerabevakning, ordningsvakter, väktare och utveckla samarbetet med polisen. Samtidigt pekar forskning på att förebyggande insatser behövs för att minska riskerna för unga att hamna i brottslighet, där också tidiga och snabba konsekvenser av såväl otrygghetsskapande beteende som brottsligt agerande finns. Detta gäller i skolan och samhället i övrigt. Fortsatt utveckling av stödet till föräldrar och familjer, samt samarbetet med skola – socialtjänst – polis - fritid (SSPF), behöver fortsatt stärkas. Här hjälper regeringen till genom nya socialtjänstlagen och förbättringar i sekretesslagstiftningen för att underlätta bl.a. arbetet mot välfärdsbrottslighet och det förebyggande arbetet riktat till barn och unga.

Sedan 1 juli 2023 gäller en ny lag om kommunernas brottsförebyggande arbete. Den nya lagen reglerar kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Enligt lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion. Härryda ligger långt fram i arbetet och kommer fortsätta utveckla. Det brottsförebyggande arbetet runt om i kommunen ska stärkas, för såväl kommunala fastigheter som kommuninvånare och företag.

***Mål:** Kommunstyrelsen skall säkerställa att det finns planer, organisation och åtgärder för ökad medborgartrygghet och ökat brottsförebyggande arbete. Det ska finnas konkreta och mätbara mål som regelbundet följs upp.*

4.1.4 Kommunen ska ha en fortsatt stark ekonomi

Tack vare Alliansens ansvarsfulla ekonomiska politik, har Härryda kommun bättre förutsättningar än många andra att kunna fortsätta satsa på kärnuppdragen och utveckla kommunen. Det gynnar alla kommuninvånare att kommunens ekonomi är stark i såväl goda som tuffare tider. Att lägga skattepengar på rätt saker och vara noga med att göra goda affärer för kommuninvånarnas bästa är för oss viktigt. Det handlar om att göra rätt prioriteringar och att skapa ekonomiskt utrymme innan vi investerar.

***Mål:** Kostnadsutvecklingen får inte överstiga förändringen av skatteintäkter och statsbidrag. All verksamhet skall bedrivas med hög kostnadseffektivitet och kommunens processer skall vara effektiva och klara hög service och kvalitet till rätt kostnad.*

***Inriktning:** Alla verksamhetsnämnder ska arbeta för att kommunens resultat uppnår de finansiella målen för att säkerställa god ekonomisk hushållning.*

Det ska finnas en ekonomisk reserv på 5 mnkr 2026–2028 i kommunstyrelsen att disponera fritt som en säkerhetsbuffert för ej förutsägbara kostnader.

5 Skattesats

Vår utgångspunkt är att vi aldrig ska ta ut högre skatt än motiverat för att klara kommunens kärnuppdrag och de frivilliga åtaganden som medborgarna är beredda att betala högre skatt för. Höjd skatt drabbar de som har lägst inkomster hårdast, och riskerar att skillnaden mellan att arbeta med egen inkomst kontra gå på bidrag blir för liten. Ju mer pengar var och en får behålla av sin lön och själv kan bestämma vad man vill använda den till, desto mer ökar incitamentet att arbeta vilket i sin tur gör att kommunens skatteintäkter ökar.

Vi arbetar för att skatten långsiktigt ska kunna vara på en lägre nivå, men med rådande ekonomiska läge med stora investeringar framöver gör vi ingen justering i nuläget.

I stället kommer vi arbeta för att taxor och avgifter ska hållas nere. Det innebär att samtliga koncernbolag och verksamheter inom förvaltningen ska göra allt de kan för att inte kostnader genom taxor och avgifter ska öka för våra kommuninvånare och företag, utan att för den sakens skull göra avkall på prioriteringar som exempelvis Sveriges bästa skola och företagsklimat.

Med ovan sagt och denna Alliansbudget, fastställs oförändrad skattesats för år 2026 på 20,50 kr per skattekrone¹.

¹ En skattekrone är, i den svenska kommunala beskattningen, etthundra kronor beskattningsbar inkomst, t.ex. kommunalskatten i Härryda är 20,50 kronor per skattekrone. Etthundra skatteören bilda en skattekrone

6 Driftbudget

Med Alliansens budget följer vi upp flera år av satsningar på kärnverksamheterna, med ytterligare stora satsningar, främst riktat till barn och unga. **Reformpaketet från förra budgeten på 60 mnkr, kompletteras nu med ytterligare 70 mnkr varav lejonparten satsas på skolan.**

Fortsatt fokus på kärnverksamheter och att arbeta med genomlysning av all verksamhet för att effektivisera, och ta bort onödigt arbete och onödiga kostnader. Resurssatsningarna är starkt kopplade till prestationsmål, systematisk kvalitetsuppföljning och leverans, av exempelvis högre kompetens och bättre kunskapsresultat för elever. Anpassningen av kommunstyrelsens alla verksamheter inkl. samhällsbyggnad fortsätter, och genomlysning av andra sektorer påbörjas.

Resurstilldelningen till nämnderna har anpassats efter den senaste befolkningsprognosen, som framför allt visar på färre barn i förskoleåldern än föregående prognos. Den sammantagna befolkningsprognosen är fortsatt positiv för kommunen även om ökningstakten minskar något i jämförelse med tidigare prognoser. I absoluta tal är det förhållandevis stora befolkningsminskningar avseende barn/elever i förskole/grundskoleålder medan gruppen äldre ökar. Vi ser därför en ökad efterfrågan inom vård- och omsorg medan behovet av förskola och grundskola minskar. Detta innebär att anpassningar behöver göras i enlighet med strategiska planen, och därför har 1,7 mnkr för lokalhyror flyttats från förskolan till fastighet för hösten 2026.

6.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens verksamhetsansvar omfattar sektorerna samhällsbyggnad och teknik och förvaltningsstöd samt kommunledning och stödfunktioner. Under 2024 genomfördes en genomlysning av kommunstyrelsens verksamheter vilket lett till en organisationsförändring. Under 2025 och 2026 kommer förvaltningen att prioritera arbetet med kommungemensamma frågor och effektivitet.

Kommunstyrelsens reserv - krisledning

Kommunstyrelsen som har ett övergripande ansvar för helheten samt utgör krisledningsnämnd i händelse av allvarlig händelse eller höjd beredskap, kommer fortsatt ha en ofördelad kommunstyrelsereserv på 5 mnkr som disponeras fritt för detta ändamål.

Verksamhetsnämnd reserv	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen - KS	5 mnkr	5 mnkr	5 mnkr

Kommunledning och stödfunktioner

Satsningarna med friskvårdsbidrag på 3 000kr till anställda är permanentad. Personalfunktionen förstärks, och löneavtalen beräknas uppgå till 3 procent. Två årsarbetare flyttas från bemanningsenheten till socialnämnden i syfte att skapa förutsättningar för en mer effektiv personalplanering.

Medel för moderniserat ekonomisystem är inkluderat satsningarna, liksom kostnaderna för räddningstjänsten som beräknas följa PKV-index.

Samhällsbyggnad

Flera av sektorns verksamheter är helt eller delvis intäkts- och avgiftsfinansierade. Fokus under kommande verksamhetsår kommer att vara att genomlysna sektorns intäktsbudget. I detta ingår att arbeta för att taxor och avgifter ska hållas nere. Det innebär att samtliga verksamheter ska göra allt de kan för att inte kostnader genom taxor och avgifter ska öka för våra kommuninvånare och företag, utan att för den sakens skull göra avkall på prioriteringar som exempelvis Sveriges bästa skola och Sveriges bästa företagsklimat.

Sektorns organisering för projekt behöver fortsatt ses över, liksom kunskap, förståelse för projektekonomi och succesiv kalkylering.

Fritidskortet på Västtrafik för högstadiel elever till en kostnad på 7,2 mnkr, som införs 2025 fortsätter.

Teknik och förvaltningsstöd

Budgeten har anpassats till volymförändringar utifrån befolkningsprognos samt lokalresursplan. Sektorn kompenseras för kostnadsökningar med 2,7 mnkr per år för ökade fjärrvärmekostnader samt 1 mnkr per år för ökade kostnader avseende Microsoftlicenser. Arbetet med digitalisering får en utökning med 2 mnkr avseende förstärkning med två systemutvecklartjänster inom IT-området.

Alliansen anser att barn och elever behöver goda och energigivande måltider för att orka ta till sig kunskap och koncentrera sig hela dagen. Vi vill därför att det i våra verksamheter riktade till barn och unga, varje dag ska finnas både ett animaliskt och ett vegetariskt måltidsalternativ som är mättande, näringsriktig och baserat på svenska och närproducerade varor. Därför ingår en satsning på måltider med ramhöjning på 1,8 mnkr i vår budget.

I Alliansens budget finns också utrymme för högre takt på att få upp övervakningskameror motsvarande 2,5 mnkr. Även fortsatt utvecklingsarbete med brandsäkring av skolor motsvarande 1 mnkr, så att övernattningsmedges för att möjliggöra olika arrangemang likt Gothia Cup finns med. I ytterligare satsning på livskvalitet finns utrymme på 1 mnkr för fler utegym i kommunen, men också satsning på *Hjärtvänlig kommun* med publika hjärtstartare.

Även en satsning på våra centrummiljöer i Mölnlycke, Landvetter, Hindås, Rävlanda och Hällingsjö ingår med 2 mnkr, så att det blir helt, rent, snyggt, tryggt och trivsamt.

I förra årets Alliansbudget som klubbades av kommunfullmäktige finns en satsning på 7 mnkr, för att bygga upp ett beredskapslager avseende livsmedel och förstärka säkerhetsfunktionen. När beredskapslaget succesivt är uppbyggt kommer ett budgetutrymme att skapas från och med 2027. Detta budgetutrymme kvarstår inom sektorn i syfte att fortsätta stärka beredskapen och robustheten inom andra områden. Exempelvis utökad IT-säkerhet, ökad beredskap och externt stöd vid eventuella IT-attacker. Men också besiktningar av kommunens skyddsrum samt tillkommande åtgärder efter besiktning. Om det kommer statsbidrag kan detta arbete startas upp redan år 2026.

En tjänst som utvecklingsledare med fokus på brottsförebyggande arbete överförs från sektor för socialtjänst till säkerhetsfunktionen.

6.2 Nämnden för utbildning, kultur och fritid

I budgetramen har anslagen justerats med anledning av förändringar i befolkningsprognos, behovsbedömningar samt lokalkostnader och helårseffekter av hyreskostnader för bland annat idrottshallar. Nämnden tillskjuts bland annat medel enligt följande: 2,3 mnkr avseende minskade statsbidrag för maxtaxa, 1,5 mnkr för fritidshemmat, 0,9 mnkr för en administrativ tjänst samt 7,4 mnkr till grundskola och gymnasieskola avseende anpassad grundskola och gymnasieskola samt kostnadsökningar på grund av en minskad andel elever i egna grund- och gymnasieskolor.

Barn och ungas lärande

Alla förlorar när skolgången inte fungerar för en elev.

Alliansen har under en längre tid undersökt framgångsrika kommuners erfarenheter av olika insatser för barn och unga. Även relevant ny och kommande lagstiftningar har studerats. En sådan analys leder fram till en fokusering kring:

- Förbättrat stöd i grundskolan. Varje undervisningsmiljö ska ge goda förutsättningar för inläring för samtliga elever som ingår i just den miljön. Ingen elevs potential ska begränsas av någon annan elevs stödbehov, uppförande eller politisk stigmatiseringsideologi.
- Att tidigt satsa på barns läsning. Barn som läser regelbundet har visat sig ha bättre akademiska prestationer och högre självkänsla.
- Upprustning av lokaler som stödjer barn och ungas utveckling och lärande.

En väl underhållen miljö bidrar till att skapa en trygg plats där barn och unga kan utforska, lära sig och ha roligt.

I denna budget läggs därför ytterligare ett omfattande reformpaketet för grundskolan, motsvarande drygt 33 mnkr samt, förutsatt politiska beslut om evakueringslokaler, satsningar på bättre fysiska miljöer och mindre barngrupper i förskoleverksamheten med 8 mnkr.

Grundskola

Alliansens rambudgetförstärkning 2025 på motsvarande 3 mnkr för fler kuratorer och ytterligare 15 mnkr för en resursskola, kompletteras ytterligare i budget 2026.

Vår Alliansbudget skapar förutsättningar för helt nya särskilda undervisningsgrupper (SUG) på 6–10 grundskolor, nyrekryteringar av speciallärare, och efter utredningar, så även specialpedagoger, psykologer, kuratorer, logopedier och övrig skolhälsovårdspersonal. Enligt Skollagen (2010:800), 3 kap. 11 §, får särskilda undervisningsgrupper användas som stödåtgärd för elever som har särskilda behov och inte kan få tillräckligt stöd inom den ordinarie klassen.

Alliansens budget innefattar också öppnandet av en akutskola. Akutskola är en organisatorisk lösning för att en elev tillfälligt ska få undervisning utanför den egna skolenheten. En tillfällig placering är en disciplinär åtgärd som regleras i skollagen.

För 2027 finns finansiell beredskap motsvarande 15 mnkr för införandet av ytterligare en resursskola.

Ett nytt generellt statsbidrag för att stärka skolbiblioteken infördes 2025 och bidraget utökas 2026 till totalt 1,6 mnkr per år. Utifrån kommande skolbiblioteksplan anslås ytterligare medel för ytterligare läsfrämjande åtgärder, med inriktning på barn och unga.

Förskola

Förskolan i Härryda har en hög kvalitet och gott förtroende hos invånarna. Samtidigt står förskoleverksamheten inför en stor demografisk utmaning. Mer och mer pengar går till tomma platser. Vår anslagsökning möjliggör att vi använder den demografiska nedgången för att skapa väsentligt upprustade lokaler och mindre barngrupper.

Gymnasieskolan

Gymnasieverksamhetens volym beräknas utifrån befolkningsprognosen för elever i åldrarna 16–19 år. Antalet elever förväntas stiga de kommande åren; ökningen motsvarar ca 35 elever under planperioden. Utvecklingen är gemensam för regionen som helhet, vilket innebär en högre efterfrågan på gymnasieplatser. Elevökningen inom kommunens gymnasieverksamhet kommer framför allt att märkas på antalet köpta platser från andra kommunala och fristående skolor. Kostnaderna för köpta platser ökar både på grund av volymförändringen och på grund av att den interkommunala ersättningen höjs. Gymnasieverksamhetens budget är justerad så att den korrelerar med elevantal på Hulebäcksgymnasiet och köpta gymnasieplatser samt för den anpassade gymnasieskolan.

Budget för anpassad gymnasieskola grundas på elevantal, om eleverna går nationellt eller individuellt program och om behov av skolskjuts finns eller ej. Under planperioden beräknas antalet inskrivna elever i anpassad gymnasieskola minska från 2025 års snitt om 23 elever till 15 elever till år 2028.

I enlighet med beslut som redovisas i tjänsteskrivelsen Redovisning av uppdrag om anpassad gymnasieskola (tidigare gymnasiesärskola) 2023UKFN288 flyttas budget gällande korttidstillsyn för skolungdom över 16 år (LSS) från sektor för utbildning, kultur och fritid till sektor för socialtjänst.

En utökning av Fordons- och transportprogrammet med en inriktning mot Lastbil och mobila maskiner är ett prioriterat arbetsmarknadsbehov. I ett första steg ska samverkansmöjligheter angående lokaler, maskiner och kompetenser mellan kommunen och lokala branschföretag samt legala aspekter utredas. Alliansens budget möjliggör en projektledare för ändamålet motsvarande 0,5 mnkr.

Kultur och fritid

Alliansens rambudgetförstärkning 2025 på motsvarande 2 mnkr för aktivitetsbidrag fortsätter.

En utökning av kulturskoleaktiviteter och kulturevenemang ska ske genom att starta ett aktivt arbete med kultursponsring. Även organiseringen av kulturskoleaktiviteter bör ses över och ett utökat samarbete med lokala aktörer såsom enskilda näringsidkare inom området, Svenska Kyrkan, Wendelsbergs folkhögskola och studieförbunden ska eftersträvas.

För att öka finansieringsmöjligheterna för föreningslivet genom event och cup-arrangemang, finns hos kommunstyrelsen investeringsmedel för brandsäkerhetsåtgärder i kommunens utbildningslokaler.

6.3 Socialnämnden

Budgeten har justerats med anledning av förändringar i befolkningsprognos, behovsbedömningar samt lokalkostnader och helårseffekter av hyreskostnader. Utifrån en förändrad demografi justeras nämndens ramar utifrån att antalet äldre i kommunen ökar. I förvaltningens underlag föreslås att nämnden tillförs medel för att minska andelen medarbetare per chef med 2 mnkr 2026 och 3,9 mnkr för 2027 och 2028. Dessutom föreslås en utökning av bemanningen inom barn och familj med 1 mnkr 2026 och 2,6 mnkr 2027 och 2028. En utvecklingsledare brottsförebyggande flyttas från sektor för socialtjänst till sektorn för teknik och förvaltningsstöd. I enlighet med beslut redovisat i tjänsteskrivelse Redovisning av uppdrag om anpassad gymnasieskola (tidigare gymnasiesärskola) 2023UKFN288 flyttas budget gällande korttidstillsyn för skolungdom över 16 år (LSS) från sektor för utbildning, kultur och fritid till sektor för socialtjänst. För att möjliggöra en mer effektiv verksamhet flyttas två årsarbetare från bemanningsenheten till nämnden.

I omställningsreserven ingår 1,0 mnkr som är avsedda att nyttjas för att bibehålla den höjda ersättningsnivån för habiliteringsersättningen om statsbidrag ej erhålles.

Socialnämnden har ett stort antal olika statsbidrag och några klassas som generella och ingår därmed i anslaget. Nedan redogörs för de väsentligaste förändringarna:

- Statsbidrag avseende ny socialtjänstlag motsvarande 0,5 mnkr. Statsbidraget kommer att användas till planeringsledare som arbetar med omställningen till ny socialtjänstlag.
- Statsbidrag gällande fast omsorgskontakt inom vård- och omsorgsboende tillförs sektorn om 0,9 mnkr 2026 och därefter 1,8 mnkr årligen.
- Det generella statsbidraget för kommunalt åtagande inom personlig assistans minskar med 0,7 mnkr årligen och från och med 2027 minskas det med ytterligare 0,7 mnkr årligen.
- Ett generellt statsbidrag gällande anhörigstöd tillförs verksamhetsområdet med 0,6 mnkr 2026 och därefter 1,1 mnkr årligen.
- Ett generellt statsbidrag gällande stärka skyddet för barn tillförs årligen med 0,2 mnkr. Syftet med statsbidraget är ge socialtjänsten fler verktyg för att förebygga brott och stärka skyddet för utsatta barn. Även ett statsbidrag gällande ett förtydligande av socialtjänstens brottsförebyggande ansvar om 0,2 mnkr tillförs årligen.
- Ytterligare ett generellt statsbidrag om 1,3 mnkr tillförs årligen för åtgärder för att stärka samhällsvården för barn och unga.

Alliansens rambudgetförstärkning 2025 på motsvarande 1 mnkr för garanterad Habiliteringsersättning 90kr/dag och 45kr/halvdag vid uteblivet statsbidrag är permanentat. Likaså förstärkningen av ungdomsbehandlare till SSPF 0,7 mnkr, utökat antal feriearbeten 0,5 mnkr och kompetensutveckling inom demens (kompetenstrappan) 0,5 mnkr. I Alliansens budget för 2026 kompletteras detta med ytterligare satsningar enligt nedan.

Härryda framtid

Verksamheten Härryda framtid som startades på Alliansens initiativ, bedrivs framgångsrikt med att hjälpa människor i ut i egen försörjning, och på så sätt lämna behovet av ekonomiskt bistånd. Värdet av arbetet handlar inte bara om ekonomi utan också om människors välmående och sociala hållbarhet. Man ska inte underskatta vikten av att barn ser sina föräldrar gå till jobbet och har en egen inkomst och kan försörja familjen. I rådande tider och med de utmaningar vi ser

på arbetsmarknaden, vill vi stärka och utveckla detta arbete och har därför skapat budgetutrymme motsvarande 0,5 mnkr.

Alliansen anser också att det finns ett stort behov av en heltidsanställd kurator inom vuxenutbildningen. Målgruppen inom vuxenutbildning och yrkeshögskola innefattar ofta individer med både psykisk ohälsa och social problematik, vilket kräver professionellt stöd för att de ska lyckas med sina studier och komma vidare mot arbete eller högre utbildning. Därför har vi skapat budgetutrymme motsvarande 0,65 mnkr, för detta.

Säkra upp familjecentraler – koordinator

Alliansen har länge drivit och påtalat vikten av väl fungerande familjecentraler. Vi har uppmärksammat på att koordineringen för familjecentralerna har brister. Det behövs kvalificerad personal som kan ge stabilitet och möjlighet att utveckla verksamheten, och därigenom stärka familjecentralernas viktiga funktion. I Alliansens budget finns därför utrymme motsvarande 0,5 mnkr för detta.

Utökat stöd till anhöriga inom äldreomsorgen

Anhöriga är en ovärderlig resurs inom äldre vården. För att dessa personer ska orka och vilja fortsätta sitt engagemang krävs ett mer omfattande stöd från kommunen. Det kan handla om utbildning, samtalsstöd, avlastning eller enklare kontaktvägar. En investering i anhörigstöd är en indirekt förstärkning av hela äldreomsorgen. I Alliansens budget finns därför utrymme motsvarande 0,5 mnkr för detta.

Utökning av närvaroteamet

Närvaroteamet visar positiva resultat, men framgången går för långsamt. En förstärkning med ytterligare en tjänst inom socialtjänsten kan påskynda effekten och förebygga långvarig skolfrånvaro i ett tidigare skede. Detta sparar resurser på lång sikt och stärker barn och ungas rätt till utbildning. I Alliansens budget finns därför utrymme motsvarande 1 mnkr för detta.

Genomlysning av hela SOC

Under det senaste året har vi gjort en total genomlysning av hela kommunstyrelsens verksamhetsområde. Detta för att undersöka ändamålsenlighet i organisationen, rätt kompetenser som gör rätt saker, och vad vi inte längre behöver göra. Styrning och ledning där ekonomi, effektivitet och kvalitet är avgörande. Under senaste tiden har vi upptäckt att det finns motsvarande behov att gå igenom hela sektorn för socialtjänst. Att ha en ändamålsenlig organisation, med tydliga och väl fungerade strukturer är viktigt. Genomlysningen bör göras av någon extern part. För detta har det skapats ekonomiskt utrymme motsvarande 0,5 mnkr.

Nästa steg i kvalitetssäkring (Qualify steg 2), vård- och omsorgsboenden - VÅBO

Under 2024 gjordes en extern kvalitetsgranskning av alla vård- och omsorgsboenden i kommunen. Kvalitetsgranskningen bygger på Socialstyrelsens föreskrifter för vad som krävs för att bedriva vård och omsorgsboenden. Det är ett omfattande arbete och ca hälften av föreskrifterna gjordes det kvalitetsgranskning av 2024, nu vill vi ta nästa steg och göra samma för övriga kvalitetskriterier. Resultatet leder till förbättringsåtgärder och bättre kvalitet på samtliga boenden oavsett utförare. För detta har det skapats ekonomiskt utrymme motsvarande 0,5 mnkr.

Broddar till äldre – förebyggande insats för att minska fallolyckor

I vår geografi nära kusten så förekommer det under vintersäsongen fuktigt och kallt väder som gör gångvägar, trottoarer och gator hala. Ibland blir det svartis snabbare än vinterväghållningen hinner salta och sanda. När detta inträffar i Göteborgsregionen fylls akuten på sjukhusen ganska snabbt av främst äldre som halkat och fått olika benbrott. Göteborgs stad har visat goda resultat genom att dela ut broddar till äldre under vinterhalvåret. Detta är en enkel och billig åtgärd som kan förebygga fallolyckor, minska lidande och spara stora kostnader för hem- och sjukvården. Vi vill pröva en liknande satsning hos oss, och för att inga ”äldre” 65+, av ekonomiska skäl ska avstå att använda broddar, har vi skapat utrymme motsvarande 1 mnkr för detta i vår budget.

6.4 Politisk organisation

Den politiska organisationens budget är justerade för ökade kostnader under valår, ökade revisionskostnader samt ökade anslag för partistöd.

6.5 Nämndramar

Utifrån ovan beskrivet visar nedanstående tabell, budgetramarna för respektive nämnd.

Belopp i tkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelsen	413 109	424 471	429 775	431 981
Nämnd för utbildning, kultur och fritid	1 460 002	1 504 464	1 508 844	1 522 678
Socialnämnden	843 347	868 948	881 312	906 602
Politisk organisation (inkl valnämnd)	14 050	16 420	16 270	15 570
Finansförvaltningen	-2 833 800	-2 908 957	-2 943 935	-2 984 975
Resultat	103 292	94 654	107 734	108 144

6.6 Budget för revisorerna

Frågan om budget för revisorerna bereds av kommunfullmäktiges presidium. Fullmäktige föreslås fastställa revisorernas budget till 1 850 tkr för år 2026 vilket innebär en ökning med 50 tkr.

7 Investeringsbudget

Förvaltningen har tagit fram en ny portföljmodell för hur man kommer att arbeta med investeringsbudgeterna framöver. Kommunfullmäktige beslutar om anslagen per nämnd på en övergripande nivå men där projekten i Lokalresursplanen (LRP) specificeras. Därefter upprättar sektorerna planer i enlighet med beslutat anslag vilka biläggs verksamhetsplanerna till respektive nämnd under hösten. Avseende större investeringsprojekt, exempelvis dem från lokalresursplaneringen, beslutar fullmäktige om anslag medan kommunstyrelsen sedan godkänner att arbetet med projektet påbörjas med ett startbesked.

Det bedömda investeringsbehovet för perioden 2026–2030 är avsevärt högre än vad som fastställts i nuvarande plan och det överstiger det av kommunfullmäktige fastställda taket 2025 för investeringar om 300 mnkr. Totalt uppgår investeringsbehovet för perioden, exklusive projekt kopplade till Landvetter Södra och skolstrukturen i Mölnlycke, till nästan två miljarder. Det innebär ett genomsnittligt årligt investeringsbehov om cirka 400 mnkr. För att möta detta föreslår förvaltningen att taket för investeringar höjs. För 2026 föreslås en höjning till 450 mnkr.

Den nedanstående tabellen visar investeringsanslag fördelade per nämnd, samt de projekt som ingår i Lokalresursplanen 2026-2030. Exempel på dessa projekt inkluderar en ny skola i norra Landvetter, som ska ersätta den befintliga skolan i Lunnaområdet. Härryda Arena, med en ishall, träningsrink och idrottshall, planeras stå klar under det första kvartalet 2028. Det finns också planer på två nya gruppboendestäder, vilka förväntas vara färdiga under 2028 och 2029. Med tanke på den ökande äldre befolkningen i kommunen stiger behovet av platser i vård- och omsorgsboenden. I Lokalresursplanen ingår därför ett sådant boende som finansieras med kommunala investeringsmedel.

Belopp i tkr	Projekt kalkyl	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Kommunstyrelsen		323 000	386 500	341 346	368 500	457 000
Projekt. inkl kd reserv 20 mnkr		110 000	105 000	105 000	105 000	105 000
Renovering		58 000	58 000	58 000	58 000	58 000
LRP: Ny skola i Landvetter (norra) 650 elever	432 000	1 000	5 000	100 000	182 000	144 000
LRP: Härryda arena	423 346	150 000	190 000	30 346		
LRP: Härryda arena, inventarier ismaskin städmaskin	3 500			3 500		
LRP: Gruppboestad 6 lägenheter	46 000	500	3 000	25 000	17 500	
LRP: Gruppboestad 6 lägenheter	46 000	3 500	25 000	17 500		
LRP: VÅBO, 80 platser + hemtjänstlokal + lokal TOF	452 000		500	2 000	6 000	150 000
Nämnd för utbildning, kultur och fritid		14 150	14 150	24 150	14 150	35 150
Projekt		14 150	14 150	14 150	14 150	14 150
LRP: Härryda arena, inventarier	10 000			10 000		
LRP: Ny skola i Landvetter (norra), inventarier	21 000					21 000
Socialnämnden		2 400	2 400	2 900	2 900	2 400
Projekt		2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
LRP: Gruppboestad 6 lägenheter, inventarier	500			500		
LRP: Gruppboestad 6 lägenheter, inventarier	500				500	
Summa investeringar		339 550	403 050	368 396	385 550	494 550

8 Finansieringsplan/exploatering

Inom de kommande åren kommer fokus behöva ökas på likvida medel och finansieringsplan. Framöver behöver modellen för hur arbetet sker med exploatering och investeringar som ligger inom ramen för exploateringsprojekt ses över. Fokus behöver ökas på totalkalkyler för de enskilda projekten och inte enbart den årliga sammanlagda finansieringsplanen. Inom sektorn för samhällsbyggnad pågår ett arbete med att stärka styrning uppföljning, samordning och kontroll av projekten. Detta kommer att vara en viktig faktor för att stärka likvidplaneringen framöver.

Exploateringsverksamheten följer produktionsplan för bostäder och verksamheter med byggnation av bostäder i kommunens tätorter samt exploatering av framtida verksamhetsmark. Finansieringsplanen visar exploateringsverksamhetens bedömda likviditetspåverkan per kalenderår under kommande femårsperiod och innefattar inkomster från markförsäljning och gatukostnadsersättning samt utgifter avseende genomförandet av detaljplaner. I finansieringsplanen ingår även detaljplaner utan kommunalt markinnehav där kommunens insatser finansieras löpande genom plan- och exploateringsavtal innevarande år.

Totalt under kommande femårsperiod bedöms utgifterna uppgå till 727 mnkr och inkomsterna till 999 mnkr. Investeringarna står för en stor del, utgifterna uppgår till 557 mnkr. Tyngdpunkten för utgifter och inkomster ligger på de två sista åren.

Del- och slutredovisningar sker när inkomster och förväntade utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och när det inte finns några framtida åtaganden. När exploateringsprojekten del- och slutredovisas bokförs kostnader och intäkter på resultaträkningen. Resultateffekterna uppstår inte regelbundet, varför de specificeras som så kallade jämförelsestörande poster i kommunens uppföljning och bokslut. Resultatet är svårt att förutsäga, inte minst på grund av den allmänna konjunkturutvecklingen och budgeteras därför till ett nollresultat i kommunens driftredovisning.

Nedanstående tabell visar finansieringsplan avseende exploatering.

Belopp i tkr	Kalkyl 2025	Kalkyl 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Inkomst	59 100	123 811	45 732	69 076	319 870	440 308
Utgift	55 000	34 715	56 670	84 881	255 211	295 118
Netto	4 100	89 096	-10 938	-15 805	64 659	145 190

9 Långfristig upplåning

Med Alliansens i Härryda ansvarfulla politik som förts de senaste mandatperioderna har vi skapat en stabil och bra ekonomisk grund.

Sedan 2014 har Härryda investerat >2 miljarder i nya för- och grundskolor, äldreboenden, kulturhus, idrottsanläggningar, gång- och cykelvägar, parker och vägar. Ekonomin till verksamheterna i skolan, vården och omsorgen har förstärkts, skatten har sänkts, friskvårdsbidrag på 3 000kr/år till all personal är infört. Planarbeten för bostäder och spännande företagsetableringar finns i hela Härryda kommun. Från Hindås, Rävlanda och Hällingsjö i öster, till Härryda, Landvetter och Mölnlycke i väster. Allt detta, plus att kommunen betalade av alla sina banklån under 2022, vilket gjort att vi istället för räntekostnader har haft och kommer fortsatt få ränteintäkter 2025 och 2026.

Kommunen har alltså inga lån på några skolor, boenden eller kultur- och fritidsanläggningar o.s.v.

Vår politik använder inte ”engångspengar” eller tar lån för att skapa löpande drift. Ekonomiskt utrymme skapas innan vi investerar, och utveckling sker tillsammans med näringslivet för att inte belasta skattebetalarna. Förvaltningens ständiga uppdrag är att förbättra, utveckla och effektivisera verksamheten och minska administrationen. Foldern ”Dina pengar” som medborgarna fått i brevlådan, redogör för kommunens årsredovisning 2024 som tydligt visar att vår finansiella politik levererar goda resultat som gynnar kommunens invånare.

Vi fokuserar på kommunens kärnverksamheter och står starka i jämförelse med många andra kommuner, men det kräver att vi fortsätter vara ansvarsfulla. Det är inte utan anledning vi blivit årets superkommun igen 2024, och nominerade till årets kvalitetskommun 2025.

Tack vare Alliansens politik, är förvaltningens ekonomiska bedömning att kassaflödet, tillsammans med nuvarande likviditet, bör täcka de planerade investeringsutgifterna de närmsta två till tre åren. För att ha en marginal att möta eventuella betalningstoppar samt finansiera eventuella utgifter kopplade till markaffärer och exploateringsverksamhet bedömer förvaltningen att det bör finnas ett utrymme att låna upp till 150 mnkr under perioden.

Alliansen delar bedömningen trots något högre investeringar i vår budget som vi menar kan kompenseras genom effektiviseringar och bättre ekonomisk kontroll på projekt. Detta förutsatt att inte pågående bygg-och utvecklingsprojekt stoppas och att politiken förblindas av positiva resultat och spenderar engångspengar (exempelvis enskilda årsresultat och tillfälliga statsbidrag), på att skapa nya årligen återkommande bidragskostnader som inte har finansierats.

Kommunen kan alltså fortsätta investeringarna i budgetens planerade projekt utan att behöva låna pengar, vilket innebär att skattepengarna kan läggas på kärnverksamheter i stället för kostnadsräntor.

Alliansen tycker det är viktigt att fortsatt hålla kommunen banklånefri, och att koncernen som helhet minskar sin upplåning. Detta för att trygga kommunens framtida ekonomiska läge, och att vi inte ska behöva använda invånarnas skattepengar till att betala räntor, utan i stället kunna fortsätta satsa på barnen och de äldre, samt trygga, trivsamma, berikande och säkra boende- och livsmiljöer.

10 Koncernen

Ur ett övergripande koncernperspektiv ser de kommande tre åren relativt stabila ut.

Den 25 oktober 2023 fattade riksdagen beslut om ett nytt regelverk för kommuner och regioner utifrån propositionen "En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner". Reglerna började gälla den 1 januari 2024.

Budgeten ska innehålla en redogörelse för ekonomi under budgetåret i de kommunala koncernföretagen. Kommunen har därför begärt in underlag från bolagen som återges här. Nedanstående tabell beskriver bolagens resultat efter finansiella poster. Vi har inga lån eller borgensåtaganden till vårt kommunalt delägda allmännyttiga bolag Förbo AB. Förbo AB ger heller ingen avkastning till ägarna, men är en del av risk-/kreditbedömning av kommunkoncernen.

	<i>Mnkr</i>	<i>Andel</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>
<i>Härryda Energi AB</i>	Intäkt	100%	162,6	166,9	170,1
	Kostnad	100%	-141,3	-144,9	-147,4
	Netto	100%	21,3	22,0	22,7
	<i>Soliditet</i>		48%	49%	50%
<i>Härryda vatten och avfall AB</i>	Intäkt	100%	199,2	199,9	206,5
	Kostnad	100%	-195,4	-199,8	-206,5
	Netto	100%	3,8	0,0	0,0
	<i>Soliditet</i>		10%	10%	*
<i>Landvetter Södra och Utvecklings AB</i>	Intäkt	100%	7,5	7,5	7,5
	Kostnad	100%	-7,5	-7,5	-7,5
	Netto	100%	0,0	0,0	0,0
	<i>Soliditet</i>		35%	35%	35%
<i>Förbo AB</i>	Intäkt	42%	281,0	299,9	335,2
	Kostnad	42%	-262,9	-275,5	-293,2
	Netto	42%	18,1	24,4	42,0
	<i>Soliditet</i>		32%	29%	30%

*Uppgift saknas. Ägardirektiv: Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på minst 10%.

Härryda Energi AB budgeterat ett årligt överskott om drygt 20 mnkr. Resultatet Härryda vatten och avfall AB efter finansiella poster justeras mot resultatfonder. Avfall tillåts överskott de kommande åren för att återställa underskott. Landvetter Södra och Utvecklings AB redovisar ett nollresultat. Härryda kommuns andel av Förbos resultat uppgår till 18,1 mnkr 2026.

Bolagen ska arbeta för att minska belåningen och stärka kapitalet för att klara framtida investeringar och hålla nere taxeökningar. Bolagen ska också förhålla sig till den utveckling som kommunen bestämmer, kommunövergripande styrdokument och enligt ägardirektiv. Det är viktigt att respektive styrelse säkerställer att bolagen ser sig som en del av kommunens gemensamma verksamhet men som bedrivs i bolagsform.

Under 2026 kommer styrningen och uppföljningen av koncernen fortsätta utvecklas bland annat genom bolags- och koncerndialoger, samt kommunstyrelsens uppsiktsplikt

11 Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Utifrån denna av Alliansen gemensamma förslag till budget för 2026, föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Kommunfullmäktige fastställer oförändrad skattesats för år 2026 på 20,50 kr per skattekrona.
- Kommunfullmäktige fastställer ramar för driftverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 6, Driftbudget. Anslagsbindning avseende driftbudgeten sker på nämndnivå med undantag för kommunstyrelsens reserv som får disponeras fritt efter beslut i kommunstyrelsen.
- Kommunfullmäktige fastställer revisorernas budget till 1 850 tkr för år 2026.
- Kommunfullmäktige fastställer en övre gräns för nettoinvesteringarna till 450 mnkr för år 2026.
- Kommunfullmäktige fastställer ramar för investeringsverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 7, Investeringar. Där ingår projekt avseende lokalresursplanering med 155 mnkr 2026. Anslagsbindning avseende investeringsbudget sker på nämndnivå.
- Kommunfullmäktige noterar finansieringsplan avseende exploateringsverksamheten i avsnitt 8, Finansieringsplan/exploatering.
- Kommunfullmäktige beslutar att långfristig upplåning får ske upp till ett maximalt belopp om 150 mnkr.
- Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen respektive nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden att utifrån de kommunövergripande målen och inriktningarna utarbeta konkretiserade mål och inriktningar för respektive ansvarsområde.
- Kommunstyrelsen, nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden uppdras att fastställa ekonomiska ramar per sektor och verksamhet inom respektive ansvarsområde.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra tekniska justeringar av nämndernas ramar hänförlig till avslutad lönerevision, förändring av personalomkostnader (po) och fördelning av investeringsbudget för konstnärlig utsmäckning samt kommundirektörens investeringsreserv.

Detta är vår gemensamt förhandlade och överenskomna budget för 2026, med plan 2027 – 2028 (-2030).

Mölnlycke 2025-06-02

.....
för Moderaterna	för Centerpartiet
.....
för Liberalerna	för Kristdemokraterna
.....
för Sportpartiet	för Kommunpartiet